

**SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
XXIII ZJAZD KATEDR TEORII I FILOZOFII PRAWA „PAŃSTWO — SPOŁECZEŃSTWO
— KULTURA: FORMALNE I NIEFORMALNE ŹRÓDŁA PRAWA”
LUBLIN, 23–26 WRZEŚNIA 2018 R.**

**REPORT ON THE ALL-POLAND SCIENTIFIC CONFERENCE – 23RD MEETING
OF THE DEPARTMENTS OF THEORY OF PHILOSOPHY OF LAW “STATE — SOCIETY
— CULTURE: FORMAL AND INFORMAL SOURCES OF LAW”,
LUBLIN, 23–26 SEPTEMBER 2018**

The report refers to the All-Poland Scientific Conference held on 23–26 September 2018, organized by the Department of Theory and Philosophy of Law at the Faculty of Law, Canon Law and Administration of the John Paul II Catholic University of Lublin — the 23rd Meeting of the Departments of Theory of Philosophy of Law “State — Society — Culture: Formal and Informal Sources of Law”. The conference dealt with the problems of the sources of law and lawmaking, significant due to the scale of activity of lawmaking, the scope of juridization of social life and dynamic socio-cultural transformations.

Słowa kluczowe: źródła prawa, tworzenie prawa, teoria i filozofia prawa, konferencja
Key words: sources of law, lawmaking, theory and philosophy of law, conference

W dniach 23–26 września 2018 r. odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa XXIII Zjazd Katedr Teorii i Filozofii Prawa, której temat przewodni był następujący: „Państwo — społeczeństwo — kultura: formalne i nieformalne źródła prawa”. Konferencję patronatem honorowym objął wojewoda lubelski prof. Przemysław Czarnek oraz dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II prof. Krzysztof Wiak.

Konferencja ta wpisuje się w długoletnią tradycję organizowania zjazdów katedr teorii i filozofii prawa przez poszczególne ośrodki naukowe. Zjazdy organizowane są co dwa lata. W roku 2018 trud, a zarazem i zaszczyt organizacji zjazdu przypadł Katedrze Teorii i Filozofii Prawa na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, której pracownikami są: ks. prof. Tomasz Barankiewicz — kierownik, prof. Jadwiga Potrzeszcz, dr Tomasz Barszcz. Rok 2018 jest dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana

Pawła II rokiem obchodów jubileuszu 100-lecia powstania, dlatego też organizacja zjazdu wpisała się w świętowanie tej stuletniej rocznicy.

Wybór przewodniego tematu zjazdu był zainspirowany faktem, że — jak podkreślają organizatorzy — „współczesna i najnowsza problematyka tworzenia prawa jest znacząca, chociażby ze względu na skalę aktywności stanowienia prawa, zakres jurydykacji życia społecznego oraz dynamiczne przemiany społeczno-kulturowe. Zasadniczo w europejskiej kulturze prawnej tworzenie (stanowienie) prawa sprowadzić można do warunków formalnych. Niemniej rzeczywisty proces kształtowania się treści prawa, zakłada szerszą perspektywę czynników społecznych, aksjologicznych, politycznych, ekonomicznych i kulturowych, dlatego też pierwszy człon w/w tematu naszej konferencji wskazuje na wieloobszarowy zakres analizy źródeł prawa w zgłaszanych referatach, z uwzględnieniem także różnych podejść i stanowisk filozoficzno-prawnych. Zasadniczym przedmiotem Konferencji jest zagadnienie formalnych i nieformalnych źródeł prawa ujmowanych jednak w szerszej perspektywie badawczej trzech głównych obszarów zainteresowań w zgłaszanych referatach: Państwo działając w określonych ramach instytucjonalnych jest głównym, choć nie jedynym, twórcą prawa. Podejmowana problematyka może dotyczyć analizy normatywnej, koncentrującej się na kompetencjach, procesie i rezultatach stanowienia prawa, ale także może dotyczyć innych zagadnień, jak formy tworzenia prawa, zasady redagowania aktów normatywnych, polityka prawa, modele, jawność i racjonalność stanowienia prawa. Społeczeństwo jest również ważnym czynnikiem tworzenia prawa. Pod koniec XX w. rola państwa w procesie stanowienia prawa została znacznie ograniczona przez różne, integracyjne i dezintegracyjne procesy społeczne. W tym względzie analizy mogą dotyczyć różnych ujęć socjologicznych, teoretycznych i filozoficznych podkreślających bardziej lub mniej «etatystyczny» charakter prawa, uwypuklających jego uwarunkowania ekonomiczne, społeczne, polityczne, międzynarodowe. Kultura wyznacza, jak się wydaje, ostateczny horyzont myślenia o procesach kształtowania i tworzenia prawa, stanowiąc materialne źródło prawa. W tym wymiarze na szczególną uwagę zasługują kwestie systemów wartości, idei, zasad i wspólnych doświadczeń historycznych. Traktowane są one jako w dorobek uniwersalny, jak np. idea godności człowieka, prawo naturalne, prawa człowieka lub tylko partykularny, jako dorobek kulturowy danego społeczeństwa, narodu, mniejszych grup społecznych. Zgłaszane referaty mogą dotyczyć zatem różnych kulturowych uwarunkowań tworzonego prawa, zarówno co do treści, jak i w stosunku do instytucjonalno-prawnych struktur państwa oraz społeczeństwa» (<http://23zjazd.tifp.pl>), dostęp 5 XI 2018).

Uroczyste rozpoczęcie obrad odbyło się 24 września 2018 r. w Centrum Transferu Wiedzy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Otwarcia Konferencji dokonali: ks. prof. Tomasz Barankiewicz, kierownik Katedry Teorii i Filozofii Prawa KUL, prof. Przemysław Czarnek, wojewoda lubelski, prof. Krzysztof Wiak, dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL oraz współorganizator zjazdu prof. Krzysztof Motyka, kierownik Katedry Socjologii Prawa i Moralności.

Po otwarciu konferencji odbyły się dwie sesje plenarne.

Pierwszej sesji plenarnej „Formalne i nieformalne źródła prawa — państwo — społeczeństwo — kultura” przewodniczył prof. Leszek Leszczyński (UMCS). Referaty wygłosili: prof. Przemysław Czarnek (KUL), *Konstytucyjny system źródeł prawa a rozszerzający się zakres nieformalnych źródeł prawa*; prof. Irena Lipowicz (UKSW), *Formalne i nieformalne źródła prawa w świetle nowej nauki prawa administracyjnego*; prof. Adam Sulikowski (UWr), *Prawo w „postliberalnej demokracji”*; prof. Marek Piechowiak (SWPS), *Uzasadnienie prawnonaturalne jako typ uzasadnienia aksjologicznego*; dr Wojciech Arndt (Akademia Ignatianum w Krakowie, BAS), *Znaczenie wymogu racjonalnego stanowienia prawa*. Po dyskusji i przerwie na kawę odbyła się II sesja plenarna, której przewodniczył prof. Andrzej Korybski (UMCS). Referaty wygłosili: prof. Jacek Kurczewski (UW), *Źródła prawa — perspektywa socjologiczna*; prof. Jerzy Zajadło (UG), *Amerykańskie slave codes jako formalne i nieformalne źródło prawa*; prof. Andrzej Bator (UWr), *Naukowość a polityczność prawoznawstwa. Między ciągłością, zmianą i rewolucją*; prof. Bogdan Szlachta (UJ), *Między normatywizmem a pozytywizmem prawniczym*. Następnie odbyła się dyskusja.

Ze względu na zaplanowane liczne wystąpienia dalsze obrady odbywały się w równoległych sesjach tematycznych w grupach w Centrum Transferu Wiedzy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz w Hotelu Victoria w Lublinie.

W dniu 25 września 2018 r. odbyło się także walne zebranie Międzynarodowego Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej (*Internationale Vereinigung für Rechts- und Socialphilosophie*).

Jadwiga Potrzeszcz*

* **Dr hab. Jadwiga Potrzeszcz**, prof. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, Katedra Teorii i Filozofii Prawa, jagad@kul.lublin.pl, <https://orcid.org/0000-0002-4358-7273>